

Deze woorden uit het Lucasevangelie lijken op het eerste zicht nogal moeilijk. Bovendien werden ze vaak gebruikt om mensen mee rond de oren te slaan. Daardoor kregen ze de indruk dat ze niet deugden, omdat ze niet aan die woorden konden beantwoorden.

Bemin uw vijand.

In vele situaties kan dat toch niet. Wanneer je door mensen gekwetst wordt, kan de pijn zo groot zijn en zo diep vast zitten. Dan is liefde voor die mensen zo goed als onmogelijk. Dat vraagt tijd, soms veel tijd. Alle begrip daarvoor.

Geef aan wie je iets vraagt en eis het niet terug.

Dat is toch ook niet realistisch. Als je voortdurend blijft geven, zorg je ervoor dat er een arme meer is op de wereld. Bovendien, als je blijft geven aan iemand die verslaafd is of aan iemand die niet met geld kan omgaan, dan voer je die mens recht naar zijn ongeluk.

Het zijn maar twee voorbeelden uit de tekst. Zijn deze woorden van Lucas onzin? Helemaal niet. Het komt er op aan ze goed te lezen.

Die woorden worden vaak gelezen als voorschriften, regels die moeten gevolgd worden, zoals 'op de baan moet je rechts rijden' en 'voor een rood licht moet je stoppen'. Dan zijn die woorden onhoudbaar, te hoog gegrepen. Daarom reageerde Jezus ook zo fel tegen schriftgeleerden die de Thora herleid hadden tot voorschriften en regels.

De eerste christenen lazen de Schrift op de joodse manier, in een leerhuis. Zo waren die woorden van Lucas een stevige uitdaging om na te denken en met elkaar in gesprek te gaan over het leven. Bijvoorbeeld: wat doe ik als ik een conflict heb met iemand? Geldt dan 'oog om oog, tand om tand'? Of tracht ik rustig te blijven, zodat het conflict niet escaleert? Misschien vind ik zo – vroeg of laat – een oplossing. Of: hoe reageer ik wanneer iemand mij geld vraagt? Als geld geven geen optie is, wat kan ik dan doen om die persoon te helpen?

Het evangelie wil van ons geen slaafse volgelingen maken, maar mensen die nadenken over wat ze kunnen doen in de omstandigheden zoals ze zijn. Een gesprek met medemensen is daarbij een heel zinvolle aanpak.

De kern van de zaak is: jullie zijn kinderen van de Allerhoogste; wees barmhartig zoals uw hemelse Vader barmhartig is. God is barmhartig voor ieder van ons. Dat is een grote troost. Hij houdt van ons zoals we zijn. Als we ons bewust zijn van die verbondenheid met God, kunnen we de kracht vinden om zelf ook barmhartig te zijn en zo met elkaar om te gaan, zodat het leven leefbaar wordt. Dat is een levenslange leerschool: leren leven met respect voor iedereen, met zorg voor wie het nodig heeft, in verbondenheid met onze medemensen. Het is worden zoals de barmhartige Samaritaan. Die werd 'de naaste' van de man die in handen van rovers was gevallen. Hij deed wat hij kon en betaalde de eigenaar van het gastenverblijf om verder voor die man te zorgen.

Het evangelie roept ons op om de naaste te worden van elkaar. In plaats van 'ik, ik, ik ...' gaat het er om 'wie ik kan zijn voor een ander'. Dat is niet altijd simpel. Maar met de kracht die Gods ons geeft, werken we zo samen aan een leefbare samenleving.